

Een zonnevlugje op Lesbos

F.H.J. Hagedoorn
Langegracht 85
2312 NX Leiden

INLEIDING

Half juli 1987 bezocht ik gedurende twee weken het Griekse eiland Lesbos. Lesbos behoort tot de oostegeïsche eilandengroep en ligt 20 kilometer van het Turkse vasteland. Het meet ongeveer 70 bij 50 kilometer en is het meest noordelijke grote eiland dat zo dicht bij de Turkse kust ligt. Het eiland geldt als groen. Er zijn veel riviertjes en grote delen van het eiland zijn bedekt met naaldwouden. Ik heb op drie plaatsen verbleven. Hoewel het mijn bedoeling was meer een rustige strandvakantie van mijn verblijf op Lesbos te maken, heb ik tijdens wandelingen toch enige waarnemingen kunnen verrichten. Hieronder zal ik daar verslag van doen. Omdat ik op het eiland rondgetrokken heb, geschiedt de indeling van de waarnemingen naar de drie verblijfplaatsen waar ik logeerde. De tijd dat ik er verbleef ging vooraf aan de hittegolf die Griekenland teisterde en waar bij veel doden vielen.

PETRA

Petra is een dorp nabij de stad Molivos en ligt aan de kust in het noordelijk deel van het eiland. Ik logeerde in een idyllisch boerderijtje, zonder elektriciteit en stromend water, ongeveer 4 kilometer westelijk van Petra. Tussen deze verblijfplaats en het dorp zwommen in het laatste restje water, in de monding van een riviertje, enige Kaspische beekschilpadden (*Mauremys caspica*). Veel watertjes vallen in de loop van de zomer droog. Een beproefde methode om beekschilpadden te

vinden is dergelijke waterlopen op de kaart op te zoeken en vervolgens af te lopen richting de monding in zee. Bij een brug zwierf ook de reuzensmaragdagedis (*Lacerta trilineata*) rond. Langs de gehele weg tussen het boerderijtje en de rand van het dorp viel de slangoogagedis (*Ophisops elegans*) massaal waar te nemen. Opmerkelijk is zijn activiteit op open plekken zelfs op de allerwarmste uren van de dag. Een stille rondgang op het plaatselijke kerkhof levert altijd wat op. De Egeïsche muurhagedis (*Podarcis erhardii*) bleek hier voor te komen. In het westelijk van Petra gelegen dorpje Anaxos treft men een in de Balkan vaker voorkomende combinatie aan, namelijk Kaspische beekschilpadden samen met de grote groene kikker (*Rana ridibunda*). Deze combinatie treft men echter alleen aan wanneer in de biotoop ook vis leeft. Dit was het geval in de beek van Anaxos. Bij gebrek aan vis consumeert de schilpad ook wel kikkers.

SIGRI

Geheel in het westen van het eiland ligt het dorp Sigri. Een grotere plaats in de buurt is Eressos. Het dorp telt een vier-tal restaurants, een hotel en een aantal pensions. Rondom het dorp treft men in poeltjes en drinkbakken voor het vee de grote groene kikker aan. Zowel prachtig zilvergrijze als bruine en groene vormen komen naast elkaar voor. Poeltjes die ontstaan zijn in de buurt van een wel herbergen kleine populaties van *Mauremys caspica*. Vanuit Sigri kan men een excursie

Mauremys caspica.
Foto:
F. Hagedoorn.

maken naar gebieden met de voor Europa best bewaard gebleven stukken versteend hout. Per boot kan men hiertoe naar het tegenover Sigri liggende eilandje, dat nog geen kilometer lang en een paar honderd meter breed is. Toch trof ik hier een zoetwaterpoel aan, met daarin een tiental volwassen *M. caspica*. Het is de vraag of ze op zo'n klein eilandje niet door deze of gene zijn uitgezet. In de buurt van Sigri zou een heel woud met versteende bomen liggen. Na een barre voettocht op het midden van de dag werd dit bereikt. Het telde slechts drie bomen, die manshoog waren en anderhalve

Ophisops elegans.
Foto: P. Mudde.

meter in doorsnede. Op het pad erheen ontmoette ik een zeer agressieve slang, namelijk een pijlslang (*Coluber jugularis caspica*). Het dier was grijsbruin en anderhalve meter lang. Tijdens voettochten naar eenzame strandjes zuidelijk van Sigri werd een verlaten boerderijtje doorzocht. Dit leverde enige zeer schuwe hardoenen (*Agama stellio*) op. In de buurt van dit boerderijtje scharrelden enige Griekse landschildpadden (*Testudo hermanni*) rond. Verbazingwekkend was een poel van 6 bij 20 meter, waar ongeveer 200 *M. caspica* rondzwommen. Over het algemeen is mijn ervaring dat deze beekschildpad een tamelijk schuw dier is, doch hier kwamen ze, terwijl ik enige foto's maakte, het land op kruipen en begonnen gretig in mijn schoenen te bijten. De volgende dag meegenomen broden werden in een mum van tijd door de heftig vechtende dieren verorberd. Opvallend was dat in deze poel geen juvenielen gezien werden. Misschien waren deze reeds geconsumeerd door de adulten.

MITILINI

Mitilini, de hoofdstad van het eiland is een drukke havenstad. De kust ervoor is zwaar vervuuld. Tijdens uitstapjes in de omgeving, zoals naar een Romeins aquaduct, viel wederom het massaal voorkomen van *O. elegans* op.

TOT BESLUIT

Op een stop tijdens een busrit, bij het klooster van Kaloni, bleek de beek langs het klooster vol te zitten met dobbelsteenslangen (*Natrix tessellata*).

A SHORT STAY ON LESBOS (GREECE)

Attention is given to the reptiles and amphibians of the island Lesbos in Greece. The observations were made during a holiday in July 1987.